

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

Megjelen hitenként 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Készenléti nem adataknak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatásban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfehérvár, szt.-István-tér 1.	Felolvasó szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyílttér soronként 50 kr. Többesrői hirdetéseknek engedmény
---	---	---	--	---

A költségvetési vita.

(y) Fényes és a dekrisztianizáló politikára majdnem végzetes horderejű nagygyűlésünk lélekiemelő hatása alatt térünk át az időközben lepergett belpolitikai eseményeink legfontosabbjára — a költségvetés jámbor megszavazására.

Miként aposztrofálták a pártok vezérszónokai a budgetet, azzal beszámoltunk országgyűlési tudósításainkban, s noha egyes ellenzéki szónokok szakértelemben gazdag s pártemberektől telhető tárgyilagossággal előadott fejtegetéseit teljességökben méltányoljuk: még sem lépünk a járt utakra. De annak felemlítését nem tagadhatjuk meg magunktól, hogy midőn a fidei commissumát, a költségvetés referációját tönkjénte vonójával lehegedülő Hegedüs is szükségesnek találta már most jelezni, hogy a jövő évi zárszámadások alighanem deficitel fognak végződni. biztosra vehetjük, hogy Wekerle finanszírozási előadásának végső számához jutott. Finita la comedia! És következik az előzmények facitja, a közgazdasági visszahanyatlás.

Gazdasági válság súlya alatt görnyed őstermelésünk. A mezőgazda megfeszíti minden izmát, mellette kuporgat, nyomorog, hogy csak adóját megfizethesse, saját maga és családja számára pedig homloka verejtékén kívül egyebet felmutatni nem tud. Acélos buzájának, Berlinben a kiállításán csak imént is megbámult hóféhér, ropogós árpájának nincs keltje, elvesztegetni is alig bírja, ha rákerül, hogy lerázza nyakáról Wekerle adóvégrehajtóit. Pedig honnan harácsolta össze, nem azt a Hegedüs felfujta pénztár felesleget, hanem azt a kisebbet, a valódit, ha a mezőgazdaságokból nem, hisz a többi adónevek, — a fogyasztásit kivéve, — oly

ceskélyek, hogy a földadó millióival szemben számba alig vehetők.

Rámutatunk annak idején közgazdasági rovatunkban azon botrányos könnyelműségre, melylyel honatyáink a külállamokkal kötött kereskedelmi szerződéseket tárgyalni, vagy inkább vakon megszavazni szokták. Már pedig jelen gazdasági nyomorukat legfőképp e szerződésnek legvitálisabb érdekeink ellenére történt megkötésének köszönhetjük. — A ki figyelemmel kísérte, emlékezhetik, hogy a Németországgal kötött szerződés megszavazása előtt Wekerle arról biztosította a tanácskodókat, hogy e szerződés révén Németországban jó piacot nyerünk. Ma pedig azt látjuk, hogy azóta Németország felé buzakivitelünk 66.7. kukorica kivitelünk 89.8, zabkivitelünk 73.5% -kal csökkent s csupán az árpa mutatott némi emelkedést. Ellenben Oláhország Németországba való kivitele elérte, Oroszországgal pedig jóval túlszárnyalta a mi kivitelünket. Ez utóbbi két állammal pedig szinte az időtjárt kötöttük meg a szerződéseket. Kell-e ennél még kézzelfoghatóbb bizonyíték arra, hogy mi a kereskedelmi szerződéseket akár jó, akár rosszszínel, mindig mások hasznára és saját magunk károsodására kötjük meg.

Ha Wekerle nem is mondta volna, tudjuk, hogy a kormány most már fel nem emelheti többé a buzáarat; de viszont igaznak tartjuk azt is, hogy midőn Európa egész nyugati fele, az amerikai gabonabehozatal dacára sem lehet meg a keleti fél buzakamrája nélkül, hogy akkor csak a kormány rossz közgazdasági politikája az oka annak, ha a keleti fél legjobb buzatermelő országának gazdaközönsége a tönkkel küzdök.

Ez pedig tényleg így van s ha ezen látópontról nézzük és becsüljük

az állampénztár milliókra rugó feleslegének értékét, az csak azon benyomást teheti ránk, melyet ama földbirtokeos pénzesládája tesz, ki azt birtokeának az utolsó barázdáig lett megterhelhetéséből töltötte meg. Az ily gazdálkodást közönséges nevén tékozlásnak szokták nevezni.

Semmit sem szépít e dolgon az, hogy a föld értéke nem csökken; mert e jelenség nem reális. Reálitása összedől azon igazsággal szemben, : »Haszna szabja meg a tárgy valódi értékét.« Ha a termőföld eddig még sem devalválódott valódi értékére, ezt egyedül a nagy hűhóval hazánkban létezőnek hirdetett ugynevezett mozgó tőke spekuláció elhelyezése akadályozta.

Mondtuk »ugy nevezett mozgó tőke«, mert óriási naivitás kell ám ahhoz, hogy az itt élőködő idegen tőkét mozgó tőkének nevezze az egészséges emberfia. Hiszen ez vándortőke s nem is olyan mint a vándor madár, hogy vissza-visszatérjen elhagyott fészkebe, ez megfordított irányu vándor sáska, mely nyugatról a kevésbé civilizált s így jobban kihasználható kelet felé tör s a hol mutatkozik, csak addig marad, míg mindent le nem tarolt. És ennek a vándortőkének kedvéért, mely ha rajtunk meghízott, minket tönkre tett, tovább száll s felénk sem néz addig, míg ismét önerőnköből nem válunk hasznot húzó obiekctummá, ennek a vándor tőkének kedvéért csinálta meg Wekerle a kulturharcot s juttatta tönkre mezőgazdaságunkat!

A francia polgári házasság.

A polgári házasságról szóló törvényjavaslat parlamenti tárgyalása alkalmával liberális részről, különösen Szilágyi Dező igazságügy-miniszter szájából sürin hallottunk hivatkozásokot arra, hogy Franciaországban milyen fényesen vált be a polgári házasság. A magyar közönség, sőt még tapasztalt politikusok is

jogások is áhitattal hallgatták a szép példázatokat s egyiknek sem jutott eszébe a liberálisok bombasztikus írásainak gondolkodni. Egyedül Pázmány Dénes írta meg nem régiben személyes tapasztalatok alapján a „Magyarország”-ban, hogy a francia nép óriási többsége még ma is csak az egyházilag kötött házasságot tarja érvényesnek, míg ellenben a polgári házasságot csak afféle törvényes rossznak tekintti. Most lapunknak egy párizsi barátja ugyane kérdéssel a következő felette érdekes sorokat intézte hozzánk:

„Ha az embernek van türelme mindazon vakmerő hazugságokat vagy értelmetlenségeket olvasni, a melyekkel a miniszterek, novozetesen Szilágyi ur, vagy barátai a szépségen előállnak, esodánia kell a 19-ik század kevés komolyságát. Ugy emlékszem, hogy Szilágyi ur egy interrupeóra — az első főrendiházi tárgyalás alkalmával a polgári házasságot illetőleg — Franciaország példájával iparkodott álláspontját megszilárdítani, azt állítván, hogy Franciaországban a „Code Napoleon” behozatala óta csak kétszer szenvedett változást a polgári házasság törvénye s hogy az már ott beleélté magát a nép felfogásába. De hogyan és mi-féle feltételek mellett?

A polgári házasság 1884-ig lényegében keresztény házasság volt a polgári forma kötelezettségével. Hogy ez így volt, bizonyítéka az a körülmény, hogy 1884-ig, a mikor a zsidó Naquet hirdott divorce (olválási) törvényét a szabadkőműves kamarával elfogadtatta, mondom, azon időpontig a divorce (olválás) el volt tiltva a francia törvénykönyv szerint, a mint azt a katolikus dogma megköveteli. A polgári házasság tehát tulajdonképen keresztényházasság volt a polgári forma jelontéktelen külsőjével. Szilágyi ur, a ki, ha jól tudom, a budapesti egyetemen a jog tanára volt, mindezt nagyon jól tudhatja, de vakmerően elhazudta.

1884-ben Gambetta, Naquet, Jules Ferry és szabadkőműves barátai, hogy a katolikus keresztény hitet mélyebben megsórtásék, behozták a divorce lehetőségét s azóta — tehát 10 év alatt — a francia moralis nagy szörű „haladást” (?) tett, hogy ez évben Viviani képviselő a szabadkőműves lapok örömjungásai közt egy törvényjavaslatot adott be, a melyben a

házasságtörés szabadságát kívánja s nagy mozgalom indult meg, hogy a házasságot teljesen eltöröljék. Hála Istennek, Casimir Perrier megválasztásával a szabadkőművesek súlyos vereséget szenvedtek. Tudvalevő dolog, hogy még megválasztása előtt az összes szabadkőműves páholyok politikai halálra ítélték és ő, jólehető onyhén, visszafizeti most azt nekik.

A válság.

(m) Fiume mellett a tonger esendes, válság pedig nincs, nincs és még egyszer nincs. Wekerle hőtőfn este visszakereszt Bócsából Budapestre s keddén este a kormány-párt értekezletén így nyilatkozott a helyzetéről:

„Ő felségéhez a legutóbbi napokban azzal a körlellemmel járultam, hogy a javaslatokat, függetlenül a még tárgyalás alatt levő két kisebb javaslattól, mielőbb szentesíteni kegyeskedjék. Ez alkalommal természetesen az általános politikai helyzetéről is előterjesztést tettem s legfelsőbb felhatalmazást nyertem annak kijelentésére, hogy ő felsége a föltörjesztett egyházpolitikai javaslatokat szentesíteni fogja (Közbeszólás: Kinok?) még pedig a jelen kabinetnek. (Általános élénk helyeslés.) Ezzel adva van nemcsak a jogi alap, hanem egyttal a köteleesség is a kabinet továbbműködésére. Legyen meggyőződve a tisztelt értekezlet, hogy ha a kabinetváltozás bármikor szóba kerülne is, a kabinetnek egyetlen tagja sines, a kit ne tisztán az elvi szempontok biztosítása, hanem személyi tekintetek vezérolódnak.”

A t. miniszterelnök megongedi, de mi egy kissé nem hiszünk az ő szavában. Azt pedig pláne nem hisszük, a mit a félhivatalosok most világgá körtölnék, hogy t. i. válság nem volt, nincs és nem is lesz.

Bizony, nem a kormányt se más emberfia mondja, hanem a tények sorozata, a logika mutatja, hogy nyakig benne vagyunk a válságban. A kormány már egy hónap előttmásodszeri főrendiházi tárgyalásra akarja kitűzteni a hátralévő két egyházpolitikai törvényjavaslatot. Nem tette, mert tudta, hogy a főrendiház másodszer is őszuttal, nagyobb többséggel megbuktatja a javaslatokat. A kormányt, hogy a főrendiházat „megszeliditse” egy már nem egészen új

fogáshoz nyult: pressziót akart gyakorolni a királyra s kiakarta tőle esikarni a már megszavazott javaslatok szentesítését, hogy aztán azt mondhasa a főrendi ellenzéknek: A korona az egyházpolitika hive, a szentesítés itt van s nekod, ha igazán loyális vagy, meg kell hajolnod a korona akarata előtt.

De míg a kormány azon tündött, miképen esikarja ki a szentesítést, a közben új kalmitásai támadtak: Az agrár mozgalom, a magyar néppárt proklamálás a, s a debreceni botrány. A minden hét elejére és végére hirdott szentesítés egyre később és ma sines meg, végre pedig az illetékes körök határozottan elvesztették minden bizalmukat a szabadkőműves kormány iránt. Mindazon momentumok a legnagyobb mértékben alkalmasak válság előidézésére és a válságot még egyik félhivatalosnak az a hire sem oldhatja meg, hogy a szentesítés a jövő hó első napjaiban egészen biztosan meglesz. Hányszor volt már meg a szentesítés egészen biztosan?

A kormány szerint tehát nincs válság. Wekerle szerint bizik a korona a kormányban s megadja neki a szentesítést, a kormány tagjai közt szent a béke s a szolidaritás, a kormánypárt pedig szömyen erős és megmarad a hatalom birtokában. De a tények szerint másképen áll a dolog. Ugy tudjuk, hogy Wekerle csak moratoriumot kapott a koronától a költségvetés s az ujonctörvény elfogadásáig. Ugy tudjuk, hogy a király a debreceni botrány miatt és komolyan neheztel a kormányra. Ugy tudjuk, hogy Szilágyi és Hieronymi bukott embereknek tekinthetők s hogy nem sokára Wekerle is követi őket. Ugy tudjuk, hogy a kormánypártnak, nagy szüksége van új friss vérre, fuzióra s hogy e nélkül menthetlenül szótüllik. Ugy tudjuk, az egyházpolitikai szolidaritás és elvhűség sem valami erős lábon áll, mert a kormánypártnak legbefolyásosabb férfiai már nyíltan beszélnek arról, hogy a kormány ne tegye ki magát új főrendiházi vereségnek, hanem ejtse el Szilágyival és Hieronymival együtt a vallás szabad gyakorlatáról és a zsidó recepcióról szóló törvényjavaslatokat.

Ha mindezek a momentumok nem bizonyítanak a válság mellett, akkor már nem tudjuk mi legyen Wekerleék felfogása szerint a válság. Az országot ma már el nem

TÁRCA.

A római Ebéd.

Írta: Tigranó.

Nagyon tévedne az, ki a római nagyok ebédjéről szólva, holmi 15 fogású table d'hóteról ábrándoznék. Hogyan? Hát ez nem volna lukullusi lakoma, melyhez csak a követválasztás quinquaginta-in jut az ember? Nekünk talán az, de a jó Lukullus bizonyára pirulna miatta. Hiszen mi himnusokat zongunk egy derék halatni fogás láttára, mi neki bizonyára meesár izú volna. Hogyisne; hisz angolnát gyengére főzött rabszolgák husával táplálta, mint nálunk a pulykát dióval, hogy izletesebbek legyenek. Neki minden ebédje 12000 sestertiusba (1200 frt.) került. Asztala mindig készen állt a logfínynyásabb vendégek elfogadására; s ha ebédjét az Apolló terembe parancsolta, szakácsa már tudta, hogy neki ma 45000 (5500 frt.) sestertius szabad kiadnia. Midőn egy alkalommal pnnaszkodott szakácsának, hogy a mai napon nem lesz egy vendégje sem, a szakács olesőbb ebédet készített a szokott-nál. Lukullus ezórt nagyon megharagudott; s midőn a szakács azzal védte magát, hogy egy sem vártak vendéget, dőlyfősen megtámadta: hát te nem tudod, hogy Lukullus mindig Lukullusznál vacsorál?

Az ebédre fordított rémítő kiadásokat mi örült pazarlásnak mondanánk korunkban; de nem esodálkozhatunk rajta, ha meggondoljuk, hogy Hortenzius szónok, mint ügyvéd, 20 millió frt. értékű vagyont tudott gyűjteni; Roszeiusz színésznek 30 millió frt. értékű vagyona volt. Apiciusz midőn vagy-

nat annyira elpazarolta, hogy csak 2 millió sestertiusa maradt, öngyilkos lett attól való félelmében, hogy éhen kell elvesznie. Természetes tehát, hogy ily vagyonnal bíró emberek nem fukarkodtak. Palota nagyságu konyhákban, melyeknek hossza 148 láb, készítették ebédjeiket; itták rá roppant pincék borából, melyekbe 300 ezer amforára (k. b. 9 millió liter volt hely; egyetlen tal ótelök 10 ezer sestertiusba került; madarak, melyek csak ritkaságuak vagy kitűnő énekők miatt tömördek pénzbe kerültek, ingerlők nem étvágyát, de eltempult érzékét egy Lukullusnak, egy Krasszusnak. Silány lakoma az, ha akkor midőn épen logjobban izlik valami az embernek, azt el nem viszik és más izletesebbet nem tesznek eléje; neveletlen vendég az, ki a fáciának melléből eszik, mert nálunk csak a csontok végéről lecsipegetett hussal szabad jóllakni.

Törvények is hozattak a lakoma-főnyüzés korlátozására, de természetesen ezek mit sem használtak; midőn pedig hivatalos ellenőrzés végett az előesarnokban kellett a lakomát tartani, akkor diésőségnok tartatott a törvényt áthágni és a roppant birságot megfizetni.

Hogy fogalmat alkothassunk egy igazi római ebédéről, legcélszerűbb, ha meghívattuk magunkat valahová ebédre. Tessék válsztani; Krasszus a leggazdagabb, Lukullus a legfőnyűzőbb, Quinte a legszegényebb ember Rómában. A két első még Rómában is igen nagy ur, azokkal pedig nem jó egy tálból kanalazni? Quinto pedig csak 4 assórt vett főt borjuféjjel vendégelno meg. Menjünk ezek helyett Cignushoz ebédre,

ki római felfogás szerint se nem szegény se nem gazdag. Évi jövedelme 27 millió sestertius (körülbelül 3 millió frt.). Volt kétszer prokonzul, a mi felér a mai altábornagysággal s most nyugalomba vonult. Hófejer korinthis oszlopokon nyugvó palotája ott áll a forum szomszédságában, Titus nép fürdői mellett. Ide menjünk ebédre!

A kinek rossz gyomra van, orvosi tanács nélkül el ne jőjjön, mert a monü nem lesz vékony; esaládapák meg a világoért se jőjjenek; nekik illik idejében otthon lenni, már pedig miniket csak reggel felé visznek haza.

Áthaladva a népfürdők szellős oszlop-sorai alatt, Cignus palotája előtt állunk. De előbb olvassuk el, mi van a kapu egyik oszlopára írva? „A mely rabszolga urának engedelmé nélkül az utcaá kilép, száz korbácsütéssel büntetettük” Bizony Rómában nem érdemes a eseléselték kikukkantani az utcaá, sem rendezvoust adni a kapu árnyékában a vitez uraknak, már mint nálunk szokás.

Lépjünk be azonban a palotába. A kapu alatt először is a kapus páholya ótlík szemünkbe. Épen benn ül a vén Cerberus; hogyisne ülné . . . hiszen két ujnyji széles vaskarika van nyakán, melynek hosszú lánc a falba van erősítve. Bizony morog ez is, de nem kér sperrgöldet. A páholy mellett roppant nagy lánora vert kutya van a falra pingálva, fölötte könyöknyi betűkkel írva: „Cave canem” (örizkedjél a kutytól.) A rómaiak csak pingálva szerették a kutyt, de élőt nem tartottak a háznál: mi megfordítva eseleksznük, nem pingáltatunk, de nagy ku-

ámítja senki. A válság megvan s hamar, még újév előtt kell, hogy megoldassék, mert periculum in mora! Boteg a kormány!

El tehát azzal a beteg kormánnyal, vagy legalább is beteg tagjaival. Beteg a képviselőház. El tehát azzal a képviselőházzal. Új alapokon álló új emberek kellenek, új irány kell, mert különben szomorú lesz az ezredéves ünnepély. Mi rendezetlenül bizunk apostoli urunkban, de ha az új irány megjelölése nem jön felülre, akkor fog jönni alulról, azon nép részéről, mely november 18-án Székesfejérvárot imponzáns lelkesedéssel és egyetértéssel esküdött hűséget az olárnak, a trónnak, a hazának.

BELFÖLD

— **Liberális kacsa.** A „Pester Lloyd“ keddi esti lapjában a következő érdekes sorokat olvastuk:

„A székesfejérvári kath. nagygyűlésen proklamált, de tényleg még nem létező katolikus néppártban már is szakadás állott be. A székesfejérvári függetlenségi párt elnöke, Tóth Arthur véleményes támadást intéz a néppárt vezetői ellen, melyben elvtársai nevében visszautasítja a 67-es alapot és a nemzetiségekkel való paktálást.“

Ez a néhány sor honizsgot a valótlan-ságotól. 1. A székesfejérvári nagygyűlésen nem kath. néppárt, hanem a Magyar néppárt proklamált. — 2. Ez a párt nemcsak proklamált, hanem tényleg létezik, a miről a liberálisok nemsokára kellenetlenül meg fognak győződni. 3. A pártban nem állott be semmi néven nevezendő szakadás, mert a székesfejérvári függetlenségi párt elnöke nem ezen minőségben, hanem saját bevallása szerint mint katolikus volt jelen a nagygyűlésen és politikai pártállásánál fogva sohasem tekintette magát a Magyar néppárt tagjának. 4. pedig nem áll az, mintha a magyar néppárt „paktálna“ a nemzetiségekkel, hanem csak meg akarja adni ezeknek, a mi őket isteni és emberi jognál fogva megilleti.

— **A királyért.** A napokban tartott sopronmegyei közgyűlésen Haller József az Esterházy herceg-főle uradalmak igazgatója azt indítványozta, hogy a megye fejé-

vásokat tartunk, melyek jól belekapnak a vendégek lábikrájába. Az átrium (oszlopos csarnok) lépcsizeténél vastag százu szerezcseny rabszolga áll. Ez az óra. Mellét düllesztve rotondot ordít kilencszor s ez annyit jelent, hogy a nap kilencedik órája (nálunk d. u. 5 óra) ütött és itt az ebéd ideje.

Felhaladva a felhőmárvány lépcsőzet gyönyörű oszlopsorai között, végre az étterem ajtajához jutunk. Itt egy eszokolni való kis fu kiált ránk, jobb lábbal! El ne hibázzuk a lépést, mert Cignus nagyon sokat ad a babonára.

Elfog bennünket a bámulat, látva az étterem kimondhatlan pompáját. Mig az egyiptomi szolgálk részint jegesvizet öntönek kezünkre, részint lábainkat mossák, az alatt van időnk körülnézni.

Elég tisztoságos helyre jöttünk ebédelni. A mit az ész csak kigondolni képes, mindama fényvel pompázik e terem; spártai nők által font s bíborral kötszeresen festett kelmék, keleti szőnyegok, Perziából hozott függönyök és redőzetek védik a vendéget a léghuzam-, por- és utcazajtól, mialatt a legdrágább aranyedényekből ezer meg ezer vegyített illatfölből lebeg a légben, elnyomva a virágok egyszerű illatát, melyekkel a vendégek halántékai vannak koszoruzva. Pompás faragványok paroszi és afrikai márványból, aranyozott gerendák Hymettos hegyéről, az oszlop közzébe illesztett arany és elefántcsont, minden oldalról képek, festmények, borinthusi edények, melynek egyike 20000 frtot ér.

(Folyt. köv.)

ki rosszaságát a debreceni Kossuth-botrány fölött s szólítsa fel a többi törvényhatóságokat, hogy e rosszasáshoz csatlakozzanak. A közgyűlés zúgó éljenzéssel fogadta el a loyális indítványt s mi most első sorban arra vagyunk kíváncsiak, hogy Fejérmegye és Székesfejérvár miképen fogják majd fogadni Sopronmegyének erre vonatkozó átiratát.

— **Egy megrendelt interpelláció.** Veszter Imre orsz. képviselő néhány lapban tiltakozik az ellen, hogy az általa törbe vett s lapunkban is említett Kossuth-interpellációt a miniszterelnök nála megrendelte. Hogy mennyit ér az a tiltakozás, mutatja a kormány bécsi felhivatalos lapja, a M. Fr. Pr., mely ezeket írta: „A kérdés politikai oldala eddig nem volt érintve s egyedül erre szolgálta volna az interpelláció.“

— **A költségvetési vita.** A képviselőház kedden Herman Ottó, Bernáth Béla, Bánó József, Pázmándy Dénes, Endrey Gyula, Polonyi Géza, Visontai Sámuel és Lukács Béla miniszter felszólalásai után elfogadta a kereskedelmi tárcza költségvetését.

A magyar folyam-hajózás. A képviselőház tegnap rendkívül üres padok mellett (ez a híres lelkosedés a közgazdasági érdekeinkért?) a magyar folyam- és tengeri hajózásról szóló törvényjavaslatot kezdte tárgyalni. Neményi Ambrus előadó hosszabb beszédben elfogadásra ajánlotta a javaslatot, mire Sima a Forenc kijelentette, hogy a javaslatot nem szavazhatja meg. Utána Boros Benjamin a javaslat mellett beszélt, Ivánka Oszkár pedig határozati javaslatot nyújtott be azírnt, hogy a Dunagőzhajózási társasággal kötött szerződés a ház elé terjesztessék. Ugyanily értelmi határozati javaslatot nyújtott be Rattyányi Tivadár gróf is, mire Okoloesányi László a javaslat mellett szólalt fel.

— **Új főrendek.** A főrendház igazoló bizottsága tegnap ülést tartott, melyben bejelentették, hogy a királyi meghívó már leérkezett Majláth György, Majláth László, Haller György grófok és Inkey báró számára, kik már most felvették a főrendek jegyzékébe.

KÜLFÖLD.

— **A Vatikánból.** A pápa egy vatikáni bizottság szerint 5 új bibornokot fog kreálni. Első sorban kiszemelte a nuncium párisi, liiszaboni és madridi képviselőit, még pedig Ferrata, Jakobini és Bretoni monsignorekat. Azután az autuni-i püspökre és a lyoni érsekpüspökre kerülne a sor, feltéve, hogy a francia kormány e tekintetben nem gördít akadályokat a Vatikán terve elé.

— **Ausztria.** A választási reformra nézve a kormány teljesen elejtette „naaffe javaslatát s a koalált pártok nem hagyták eszerben. Nem lesz tehát válság s a reformjavaslat szövegészére összehívott bizottság most zavartalanul folytathatja munkálatait.

— **Németország.** Azon változások, melyek a legutóbbi időben Németország vezérpolitikusai s miniszterei között történtek, nem egyszerű személyváltozást jelentenek, hanem, mint ez már mindon kötsgeget kizárólag látható, a legújabb irány kezdetét. Hogy merre tart ez a legújabb irány, azt most még nem lehet tudni. Azt csak a császár tudja, a ki ma jobban, mint valaha megmutatja, hogy ő kormányoz és hogy miniszterei csak eszközök, melyek segítségével népei sorsát intézni szándékozik. Csak így történhetett — írja nekünk berlini levelezőnk — hogy az új birodalmi kancellár Hohenlohe herceg neveztetett ki, a ki nyilván a legújabb irány politikájára kötelezte magát. Ezen politikához tartozik első sorban a forradalmi pártok elnyomását célzó törvény létesítés, melynek Eulenbug-féle szigorú szövegészését a volt kancellár oly mereven visszautasította. Feltűnő jelenség különben az, hogy Hohenlohe herceg és

Schönstedt, az új porosz pénzügyminiszter katolikusok, míg magát buzzgó, protestánsnak valló Hammerstein-Loxtennek, az új porosz földmívelésügyi miniszternek rokona az ismeretes Hammerstein jesszuita-atyja. Valószínű, hogy most ismét, konzervatív-klorikális korszak küszöbén állunk, melynek hosszú tartamára azonban nagyon vörmeos reményeket fűzni nem lehet. Hammerstein-Loxten máris nyíltan kijelentette, hogy működésében a kath. centrum támogatására számít.

TÁVIRATOK.

Veszter interpellációja elmaradt.

Budapest, nov. 29. (Ered. táv.) Tegnapelőtt híto járt, hogy Veszter Imro a debreceni botránnyra vonatkozó s szombaton elmaradt interpellációját a szerdai ülésen fogja a miniszterelnökhöz intézni. A képviselőház tegnapi ülésnek végén tehát feszületen várták Veszter Imre interpellációját s Wekerlének kilátásba helyezett azonnali válaszát.

Az érdeklődés csakhamar ólénk derültéssé vált, mikor az ülés végén küszült, hogy Veszter interpellációját időközben visszavonta s mindenki találgatta, miért is maradt el az új botránnyal keesegtető interpelláció? Miért nem akart Veszter alkalmat adni Wekerlének arra, hogy a Kossuth-ügyben mosakodjék?

A rejtélyt nem tudta megfejteni senki, de nagyon alapos az a nézet, hogy a bukársra amugy is elkészült Wekerlo most már nem tartja szükségessnek, hogy a függetlenségi párttal az adandó kemény válasz miatt még jobban összevessen.

Románok nagygyűlése.

Nagy-Szeben, nov. 29. (Eredeti táv.) A román sajtóban már régebben hirtetelt s a magyar lapok, sőt a román Moesonyi Sándor által meg is támadott román nagygyűlés tegnap folyt le több ezer főre rugó négtömeg jelenlétében.

A nagygyűlést délelőtt Mangra aradi tanár hosszabb beszéddel nyitotta meg. Mangra beszédben kifejtette, hogy a nagygyűlés tanácskozásainak tárgya: állásfoglalás azon ismeretes miniszteri rendelettel szemben, mely a román nemzeti párt végrehajtó bizottságát feloszlatta.

Ezután a nagygyűlés elnökévé Popovics orzari főesperest, alelnökké pedig Ráeot (Fogaras) választották.

Az ülést d. u. 1 órakor folytatták. R ussu hírlapíró hosszú beszéde után Trutia Pétor felolvasta a 8 pontból álló határozati javaslatot, mely szerint a gyűlés az említett miniszteri rendeletet alkotmányellenesnek jelenti ki, ragaszkodik az addigi nemzeti programhoz, tiltakozik az üldözések ellen. Elhatározták egy nemzeti kongresszus összehívását s köszönetet mond a románok külföldi barátainak.

Még néhányan beszéltek s aztán a gyűlés 2 órakor véget ért.

A válság.

Budapest, nov. 29 (Ered. táv.) A főrendház a hátralevő két egyházi politikai javaslatokat biztosan el fogja vetni. Ezt most Szilágyi Desző is annyira biztosra veszi, hogy lemond, mert a felekezetenélküliségtől nem akar tágtítani. Szilágyival együtt pedig meg az egész kormány s az új kormányban sem Wekerle, sem Hieronymi nem fognak helyet foglalni.

A teljes válság, ha Szilágyi lemond, elkerülhetetlen, mert Szilágyi 15—20 embert visz magával a kormánypártból, mely aztán így kisebbségben maradna. Ismét felmerült

ehát a fuzió eszméje. Uj választásoktól a képviselőházi pártok félnek.

Budapest, nov. 29. (Ered. táv.) A Bud. Corr. tagadja, mintha a kormány a függő egyházpolitikai javaslatokat elvileg módosíthatná vagy eljőtené. (Akkor el van ojtva a liberális kormány. Szörk.)

Az osztrák választási reform

Bécs, nov. 29. (Eredeti távirat.) A kormány tegnap elhatározta, hogy a választási reformról szóló törvényjavaslatot legközelebb a képviselőház elé terjeszti. A reform módoszataira nézve a kormányt támogató pártok között annyira megtörténtek a megegyezések, hogy a javaslat keresztülvitelére szükséges két-harmad-többség biztosítva van.

Egy zászlósúr balesete.

Budapest, nov. 29. (Ered. táv.) Bánffy Miklós báró főpohárnok mestort súlyos balosot érte. A 98 éves zászlós úr tegnap a korzón sétálva elesett és a még mielőtt az ott sétálók segítségére mehettek volna, elesett, még pedig oly szerencsétlenül, hogy egyik karját törte. A szerencsétlenül járt agg főurat azonnal lakására vitték, hol most ápolják.

Városi és vidéki hírek.

József főherceg s a kis Márta.

József főherceg Wörishofenben megismerkedett Vargha Ferenc miskolci tanár leányával, a kedves kis Mártával. Márta jó modora s nyájassága úgy megtetszett a főhercegnak, hogy napi sétái alkalmával meg-meg szolgáltatta, sőt mi több, nevére alapítványt is tett.

József Ágost és László főhercegek, Lipót bajor herceg s más előkelők kíséretében december 10-én Kis-Jenőre érkeznek vadászatra.

Dr. Steiner Fülöp megyés püspök tegnap Szombathelyre utazott, a honnan csak pénteken tér vissza.

A Telefon-összeköttetés Székesfejérvár és Bupapest között legközelebb meglesz s ennek ürvendelés jelet látjuk azon összeköttetésre s távbeszélgetésre vonatkozó s a nagyközönségnek szánt tudnivalókból, melyeket Brünner János posta- és távirat-főnök velünk ma közölt. A terjedelmes és közhasznú iratot technikai akadályok miatt csak lapunk legközelebbi számában közölhetjük egész terjedelmében, most csak annyit közölhetünk belőle, hogy a 3 perces tartó beszélgetés ára 1 frt, az elsőbbségi joggal járó sürgős beszélgetés pedig 3 frt. A városi telefon hálózat előkészítési készületeiken át is beszélhetnek Budapesttel.

Vida Antal. A mult héten Vida Antal mező-komáromi plébánosról az elhunytak egyik jó barátja a következő, szélesebb körökben is érdeklő visszaemlékezéseket közli velünk: Vida, a ki valamelyik vasmegyei faluban született, rendkívül érdes természet volt. Mező-Komáromban senkivel sem kötött barátságot s a halakkal kezet fogott, az boldog volt. Ezen felszeg tulajdonsága miatt **Hock János** orsz. képviselővel, akkor még képlánál is meggyűlölte a bűve. Más alkalommal meg egy kormánypárti képviselőnek nem adott szállást, mert ő 48-as volt. Egyik furensa szokása abban állott, hogy a vele beszélőnek, volt legyen az gazdag vagy szegény, hátat fordított, vagy ha szemben állottak is, az illetőnek sohasem nézett a szemé közé. De hogy mégis láthassa ellenfele magatartását, esetleg arckifejezését, rendszeren azon tényényi kis tükörbe nézett,

mely ablakán lógott, valamint innét nézte azt is, ki végzi előbb a déli Urangyalát. Jaj volt az első keresztvetőnek. Jó magam is kikaptam ozért. Az ebédelőben 8-10 macska várta, melyek azután az asztal alatt telepedtek le. Pompás koncertet hallottak ilyenkor vendégei az első fogásig, mikor a macskára került a sor. Maga az öreg ur mindenből kétszer vett, a harmadik porció a macskáké volt. Hát szivarral hogy kínált! „No neked is egy szivar” s dobálta egyenként vendégre elé, s ha még egyforma lett volna, de a vendégek méltósága szerint, a régi u. n. hosszu szivartól a préselt négyesig, mindenképp mást kapott. Ebből tudták meg azután vendégei hogyan állanak a gráciájában. Kettőért élt, Isten dicsőségéért s a *homeopathiáért*, de az utóbbit sohasem tette az előbbinok előbe. Eleinte, mert 30 éves praxissal díszkedett, csak ritkán adott audienciát, később a hét minden napján 8 $\frac{1}{2}$ -12, sokszor 1 óráig is, délután csak akkor, ha délelőtt nem végezhetett, a mi sokszor megesett. Eljöttek a veszprémmegyei kis faluba a legtovább Vas-, Somogy-, Tolna-, Fejér- és Veszprémmegyei kórház, sokan olyanok, a kikről orvosai lemondtak. Itt keresztet enyhülést sobosultek s a legkülönbözőbb bolbajosok s Isten esodája-e, a legtöbb meggyógyultak. Ha csak 2-3 beteget veszünk 30 éves működésünk minden napjára, több mint 20-30 ezer embert gyógykezelt, pedig bátran lehetne kétszer annyit venni. A diagnózis megállapítása nem épen simán ment. Garomba, néha nagyon is durva volt az öreg. Ugy látszik legtöbb bizalma volt a diatetában, melyet a betegnek ismételtelen lekőre kötött. Könnyebb betegnekél az ő szavával élve a „megzabálást” vette rendszeren kiindulási pontul. A mi pápi teendőinek teljesítését illeti, mindenek mintaképe. Sobu, 40 éves lolkipásztorkodása alatt, az előre kitűzött köteleességéből nem engedett, szavának mindenkor ura volt, tisztét teljesítette ugy, hogy szt. Pállal mondhatta: bonum certamen certavi, eursum consummavi, egyébként él szivemben a jövő reménye.

Diszes eskütvő. Rózs a Károly duna-adyoni építészeti vállalkozó f. hó 26-án vezette oltárhoz Pusztá-Csányban Novák Jenő szt.-gróti földbirtokosnak leányát Erzsikót. Az esküetési szertartást Rattner Mihály pinkafői plébános, az örömatya egykori iskolatársa s a mennyasszony volt tanára végezte, a ki ez alkalommal szép beszédet intézett az ifju párhoz. Násznagyok voltak a vőlegény részéről Keresztes Ignác székesfejérvári városi tanácsos, a mennyasszony részéről Koháry József, takarékpénztári vezértitkár. A szertartás végeztével a mennyasszony nagyanyja, öz. Novák Ferencné pusztá-csányi kastélyában gazdag lakoma volt, a melyen számos, szép felköszöntőt mondtak.

A nagylángi önkéntes tüzoltó-egylet f. hó 25-én bált rendezett, mely minden tekintetben sikerültnek mondható. A bál az egyletnek mintegy 40-50 frt tiszta bevételt jövedelmezett. Jelen volt a környék intelligenciája teljes számmal.

A duna-adyoni ifjuság által rendezett mükedvelői előadásnál egybekötött táncmulatság 5 frt 19 kr. tiszta jövedelmet hozott, mely összeget a rendezőség a duna-adyoni tüzoltó-egyletnek adott át. Felülfizettek Taa Géza, N. N., Brton Ferenc, Kozák László, Stankovics József, Sommer Ignác 50-50, Homann Gyula 30 krt. A mulatság rendezőségére a felülfizetőknek, valamint mindazoknak, kik a mulatság sikeréhez hozzájárultak, e helyen is hálás köszönetet mond.

Visszatérés. Sárbogárdon — mint ottani levelezőnk írja — a napokban szép ünnepeinken volt tanuja a közönség. Ugyanis f. hó 25-én Németh András és Rideg Erzsébet elhagyva a református vallást,

viszatérték a róm. kith. egyház kabaléba. A hitvallást Fodor Ferenc sárbogárdi plébános kezébe tették le, a ki ez alkalommal megható beszédet intézett a visszatértekhez.

Eljegyzés. Sárbogárdi Mészáros Kóly Ferenc, Zichy Ödön gróf pusztá-csányi gazdatisztje eljegyezte f. hó 24-én nagymáncsi, várbogai Bogya y Ilona kisaszszonyt Csabrendekben.

Vallási türelmetlenség. Eösküröl írják a „Nemzeti Ujság”-nak a következőket: „Mikor a székesfejérvári kath. nagygyűlés előkészületeit megtették s a tartandó gyűlésnek híre ment, százával jelentkeztek azon résztvenni óhajító katolikusok. Ezek közé tartoztak a Wolf-testvérek, várpalotai nagybirtokosok eselődjei is. Engedélyt kértek tehát földesuraiktól, hogy Fejérvárra mehessenek. Wolfék megadták az engedélyt, de amikor értesükre esett, hogy Székes-Fejérváron katolikus gyűlést tartanak s azon szándékoznak a cselédek megjeleni, a Wolf testvérek egyike Várpalotáról azonnal Eöskürö ment s ott iszonyu láрма s szitkozódás között kijöttötte eselődjének, hogy ha valamelyikből el mer menni arra a haszontalanságra, azt cleszja. A fenyegetődzés dacára is akadt két olyan ember, aki elment a nagygyűlésre, a minek az lett a következménye hogy Wolfék az egyiket, a ki nyolc évig volt hű szolgájok, azonnal végleg elbocsátották, a másikat pedig csak nagy könyörgésre hagyták meg a szolgálatban. — Együttal megemliti levelezőnk hogy ugyancsak ezek a Wolf-testvérek a tavasszal fél-fél liter borral honorálták azokat az esőküi pórokat, akik alkírták azt az ívet, melyen Wolfék a kormánynak bizalmat szavaztak az egyházpolitikáért. Most pedig, mint felelésben patronusok, a saját jelöltjüket akarják beleültetni a megürsedet várpalotai paróchiába. Ezt nevezik Wolfék vallási türelmetlenség! E híre egy kis megjegyezni valóknak van. Már a nagygyűlés óta kezeink között van az egyik *Wolfnak sajátkezű levele*, melyben N. M. gazdának és J. bátyjának, valamint a számadónak határozottan megiltja, hogy a nagygyűlésre jöjjenek. Ismerünk különben egy székesfejérvári uri embert is, a ki 30 munkását elszedte a nagygyűlési jegyeket s így megakadályozta őket a megjelenésben. Ez persze hazafias tett is, férfias tett is, mig ellenben ultramontánnak kiáltják ki a liberális kopók azt a tisztességes protestánst, a ki a nagygyűlés napján nemzeti zászlót tűzött a házára.

Népesedési mozgalom. Folyó hó 18-tól 25-ig Székesfejérvárott született 21 gyermek és pedig 11 fi, 10 nő. Ezek közül törvényos 10 fi, 7 nő, — törvénytelen 1 fi, 4 nő. Meghalt a lefolyt idő alatt 15 ember, és pedig 8 kiskoru, 7 nagykoru. Mint halálok szerepelt tüdővész 2, diarrhoe 1 és bronchitis 3 esetben.

Rablógyilkosság. F. hó 19-én öjje Veszprémmegye Sió-Maros községben öz. Szabó Istvánné szül. Karikó Erzsébet lakásába ismeretlen tettes a kómónyen át behatolt s a magánosan lakó tetheletlen 72 éves nőt megfojtotta s 80-100 frt. készpénzt a szekrényből elrabolt. A pénz mellett volt egy nagyobb összegről szóló takarékpénztári könyv is, a melyet azonban a rablógyilkos érintetlenül hagyott. A tettes ismeretlen, a nyomozás folyamatban van.

A husz és négykrajcárosok bevonása. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök f. évi június 23-án 46908 szám alatt kiadott rendeletével az ausztriai értékű 20 kros ezüst és 4 kros rézpénzt 1895 évi január 1-ével törvényes forgalmon kívül helyezte. F. hó 23-án 98791 szám alatt felhívta a törvényhatóságokat, hogy különös figyelemmel az alsóbb néposztály érdekeire s ebből folyólag azon körülményre, nehogy fátentelített rendeletheben kitett határidő elmulasztásával a szegényebb néposztály könnyen megkárosodhatik, időszereinek és szükségesnek tartotta a pénzügyminiszter, hogy ezen rendeletére újra felhívja a közönség figyelmét s elrendelte, hogy azt a törvényhatóságok mielőbb közzétegyék.

— **Agyonvert koldus.** F. évi április 26-án Dobox községi szolgája, D o b o z i Lajos egy ismeretlen egyént kísért Tabajdra s mint toloncot átadta a községi bírónak. A bíró tolonc-levél hiányában is átvette az ismeretlent s elcsukta. Mivel pedig d u. 3 óráig Doboxból értesítést nem kapott, szabadon bocsátotta s K o c s i s Pál koldus-bíróval a faluból kikísértette. Kocsis Pál F e h é r György társával az ismeretlent a faluból kikísértte. Néhány óra múlva az ismeretlent visszatért a faluba s részegen, mezítelen altestét járt koldulni. Néhány asszony tudomására hozta ezt Fehér Györgynek és Kocsis Pálnak, a kik az ismeretlent rögtön elfogták s teljesen önkönnyűleg elzárták. A koldus reggelre meghalt. A nyomban eszközölt helyszíni szemle és orvosi boncolás folytán megállapították, hogy a halál oka agyvérömlény volt, a mely a fejre mért ütés és szúrás következtében állott be. A székesfejervári kir. törvényszékné f. hó 27-án dr. Mader Ferenc elnökelete alatt tartott végtárgyaláson Fehér György beismerte, hogy a halálos sobekot ő ejtette az ismeretlen, a miért is a törvényszék Fehér Györgyöt halál okozó súlyos testi sértés büntetésében és a személyes szabadság megsértésének vétségében, K o c s i s Pált pedig csupán személyes szabadság megsértésének vétségében mondotta ki vétkesnek s Fehér Györgyöt a mai naptól számírandó két évi fegyházra s 3 évi hivatalvesztésre, Kocsis Pált pedig egy havi fegyházra s egy évi hivatalvesztésre ítélte. A 6 hónapi vizsgálati fogság mindkettőnek betudatván Kocsis Pál büntetése kiállottnak vétetett. Fehér György és a kir. ügyész felelősek, Kocsis Pál pedig az ítéletben megnyugodott.

— **Járvány.** Alesuth és Bodajk községekben a toroklob járványszerűleg fellépett.

— **Tolvaj szolgáló.** Kováts Julianna 18 éves hajadon K o n o l d Frigyes kasznárnál szolgált a Polgárdi közelében levő Belmagy puszán. Rég szerette volna már a padlason levő szalagokat és selymet magáévé tenni, míg végre f. évi április 23-án nem állhatván ellen kívánságának, a mintegy 11 frtot érv szalagokat s a selymet ellopta, a dologra csakhamar rájöttek s a lopott jószágot a leánytól elvették. A székesfejervári törvényszék előtt a dr. Mader Ferenc elnökelete alatt tartott végtárgyaláson Kováts Julianna beismerte tetteit, a miért is a törvényszék lopás vétségéért egy havi fegyházra ítélte. Az ítéletben a leány s a kir. ügyész megnyugodtak s így az ítélet jogorvós.

— **Helyreigazítás.** A székesfejervári jótékony négyeletnek lapunk 69-ik számunkban közölt kimutatásába két sajnálatos sajtóhiba esuzott be, melyeket ezennel félreértések olkorulése céljából helyreigazítunk. Ugyanis a szegénysorsu iskolás gyermekek javára S z ö g y é n y - M a r i a Julia urnő nem 1, hanem 10, K e m p e l e n Imre pedig nem 19, hanem 10 frtot adományozott.

— **Elnapolt végtárgyalás.** Ifj. Rucsicska Károly rágalalmazás vétsége miatti bűnügyében a tanuk meg nem jelenéne a végtárgyalás már harmadszor elnapolatott.

— **Körözés.** A kihágás miatt elítélt J u h á s z Imre székesfejervári születésű, 23 éves, róm. kath. nőtlen kocsis, továbbá ugyancsak kihágási ügyben elítélt P a t a k y István esakberényi születésű 42 éves, református, nős kocsis körorzeti a budapesti kapitányság.

— **Szülők figyelmébe.** Egy jelesen képzott (németországi) felsőbb leányiskolai okleveles tanítónő mérsékelt díjazás mellett tanít zongorázni, ugyszintén polgári iskolát végzett kisasszonyoknak a német és francia nyelvből társalgásilag alapos oktatást ad. Cím megtudható lapunk szerkesztőségében.

* Egy leány nyomdai gép mellé azonnal fölvetetik lapunk könyvnyomdájában.

* **Egy korrepetitor** ajánlkozik szerény feltételek mellett órák adására. A német nyelvben tökéletesen jártas. Kezdeknél latint és hogodút is taníthat. Címe a kiadó-hivatalban.

— **Elveszett.** kedden a színházban egy láteső tok nélkül. A beületes megtaláló kéri a látesővet lapunk szerkesztőségében letenni, a hol érte megfelelő jutalomban részesül.

A moóri svábok. *)

— A velszi bárdokra. —

Wekerle ur, miniszter ur
Ekszpresz-vonatra száll:
„A moóri sváb mind pártúto,
Halál rá, rút halál!”

„Steiner Fülöp püspökkel ök
Buzgón nagygyültének
S nines Európában moóri sváb
Ki nekem dalt zeneg!”

Wekerle ur, miniszter ur
Mikor megérkezett,
Körötte esend, a merre ment,
Sváb nem jelentkezett.

Vadat s halat s mi jó falat
Wekerle étkezik,
De körülte moóri sváb
Egy sem jelentkezik.

Ordrét kiad, futárt menezet
A moóri svábokért
És jönnek ök s remegnek ök,
Az Isten tudja mért?

És szót Wekerle: „Mi dolog?”
Halljátok lóhútoók!
Ti eltennek nagygyültetek?”
És némán állnak ök.

„A Zichy Nándor dalait
Fujtat te moóri sváb?
Most liberális dalra föl.
Vagy máglya vár reád!”

S ajtó mögöl fehér medve,
Öz sváb emelkedik:
„Öh liberális dalt neked
Senki sem zeneg itt!”

„Mind hotholikusok vagyunk,
Mind félkemény vitéz,
Fajnak nekem dalt elegen,
Ha Budapestre mész!”

S Wekerle szót: „Máglyára el!
Tüchetlen már e hang.
Jöjjön helyébe más dalár,
Hisz teli még a gang!”

Egy ifju sváb gyujt dalra most:
És ajkán szörnyű vád:
„Ki liberális dalt zeneg,
Nines, nines oly moóri sváb!”

„Oly lágyan kül az esti szél
S oly lágyan tovaszáll,
De anya nem szül esesemöt
Ha az nem klerikál!”

„Máglyára el!” Wekerle mond
S ezt is beszüntetik,
A hótasz moóri svábokat
Máglyán pörkögtetik.

S mikor már nines több moóri sváb
Mert minden sváb elég,
Wekerle gyorsvonatra száll
S azt mondja: „Már elég.”

Wekerle ur, miniszter ur
A parlamentbe mén,
De gondolatja ott idöz
A svábok tetemén.

S hiába dívez konyakot
És szónokol sokat,
El nem felejtj sohasem
A moóri svábokat!

*) Közöljük ezt a sikerült paródiát a „Kakas Márton” mult vasárnapj számából olvasóink, különösen a moóriak mulattatására. A paródia azon alkalomból készült, hogy Wekerle Sándor földét, a moóriak 700-an jöttek el a székesfejervári kath. nagygyűlésre.

Irodalom és Művészet.

— **Ütülés órái.** (Tanulmányok).

Manning bibornok után magyarította Czizklay Lajos. A halhatatlan omlékü bitoros számos irodalmi művei közt megjelenésre nézve utolsó a magyar fordításban most előttünk fekvő kis kötet, de irodalmi értékre nézve a legelső közt foglal helyet. Egy vallásos, komolyan gondolkodó elme és melegen érző kedély szót hozzánk azon tizenegy elmeüfütásból, melyekben ragyogó tollal írta meg Manning nézeteit a becsületeiről, jellemzőiről, büszkeségről, hiúságról, népszerűségről, önszeretetről, pletykáról, a negyedik rendről, a kritikusokról s a bátorozágról s a kath. irodalmat buzgón művelő Czizklay Lajos nagy halára kötelezte a magyar olvasó közönséget midőn az Angliában s egyáltalában Nyugat-Európában nagy tetszéssel fogadott munkát magyarra fordította. Melegen ajánljuk tehát a különösen karácsonyi és ujví ajándéknak alkalmas könyvet a művelt olvasóközönség figyelmébe. A „Hunyadi Mátyás” intézet által csinosan kiállított 114 oldalra terjedő kötet ára egyszerű kötésben 1 frt, diszkötésben 1 frt 50 kr. Megrendelhető a fordítónál, (Budapest, IV. sötca 18.)

— **Színház.** Hétfőn este Scriberek Radó által fordított „A kis molnárné” c. 3 felvonásos operetteje került színpadra. Az operette esekelménye nem valami érdekes, hanem azért van benne elég helyzetkomikum és pikantéria, melyeket a finom ízlést nélkülöző közönség meg is tapsolt. A librettónál sokkal jobb a zene, melyet Stojanovic Jenő szerzett, s mely különösen a 2-ik felvonásban tetszett. Az operette előadása a jobbakközé sorozható, nevezetesen jól játszottak Báeska Julesa (a fejedelem) Prielle Kornelia (a fejedelemnő) és Tiszta Gerstel Flórián. (b.)

Kedden este „Egy szegény ifju története”, Feuillet Oktávnak ezen a budapesti nemzeti színházban nagy sikert aratott 5 felvonásos színművét adták. Székesfejervárnak színház látogató közönsége ezáltal bebizonyította, hogy nines érdeke a komolyabb színművészet iránt, mert a nézőtér szinte kongott az ürességtől. Pedig nemcsak a színrekerült darab igazán jó színmű, hanem az előadás is jó volt. Igazán kiváló alakításokat láttunk ez alkalommal. Gyurman Alice (Larocque Margit) és Szatmári Lajos (Adiot Maxime) többiben még a nyílt színpadon is zajos tetszésre ragadták a közönséget, de jól játszották szerepeiket Tardján Erzsébet (Larocque asszony), Sárdy Károly (Larocque) és Mezey (Laubepin) is. Kedvesek voltak Komlosy Ilona mint Oyadé Krisztina és H. Lévy Berta mint Ivonnet. (b.)

Tegnap este Brandounak „Charley néne” című bohózatát adták. Az előadás bebizonyította, hogy Veszprémy társulata valóban jó komikusokkal rendelkezik Hatvani Ede (Lord Frank Babberley) és a pszeudo Charley néne) szép tehetségét igen sikeresen juttatta érvényre s kitűnően játszotta a női, ugy hogy az eléggé szép számban megjelent közönség sűrűn megtapsolta. Kivüle még Sárdy Károly, Tiszta, Pálffy Vilma, Gyurman Alice és Komlósy Ilona nyújtottak jó alkotásokat. A darab maga nem ért sokat s vastag, igazi angol komikumánál fogva csak szerényebb igényű és még szerényebb műzilezésű közönségnek való. (b.)

Szerkesztői üzenetek.

A. J. Előzötése dec. 15-én jár le. — Tanítóknak fűlőrn, tehát évi 3 frtert adjuk. — Hivatalnok. Igaza van abban, hogy a liberális rendszer politikailag

teljesen korrumpálta hivatalnokainkat. Bezzeg másképpen van az a külföldön! Ausztriában csak a napokban szavaztak a bécsi állami hivatalnokok ellenzéki jelölésre s nem jutott eszébe a kormányznak őket ellenézni. A külföldi hivatalnokok önzetesek, a miénk enyhén mondva félnékek.

Közgazdaság.

— Egy közgazdasági program.

A függetlenségi és 48-as pártot a kormány által előidézett mezőgazdasági válság egy közgazdasági program összcállítására készítette. Miért nem tette ezt a párt már megalakulásakor? Persze, akkor még holmi közjogi utópiákat hajhászott s csak most, fennállása 26-ik évében jut eszébe a magyar nép egyik legfontosabb érdekéről, a mezőgazdaságról is gondoskodni. De azt sem önzetlenségéből, hanem azért, mert tudja, hogy ha ilyen programot nem állít fel, a nép még hamarabb fordít neki háttát. A hétfőn kiadott program lényeges pontjai ezek:

1. A gazdaságok belterjesebb művelésének törvény útján való lehetővé tétele. 2. A határidő-üzletekkel tüzött visszaélések megszüntetése, a tőzsedejáték korlátozása. 3. Gabona-raktárok és elevátorok felállításra a vidéki városokban. 4. A törvénytelen őrleési engedélyek visszavonása s liszt kivitelre jutalom nyújtása a vidéki kisebb malmoknak. 5. A vitelberek szabályozása, arányos megosztása. 6. Tésztagyarak felállításra állami kedvezményvel. 7. A kereskedelmi szerződéseknél Magyarország érdekeinek megóvása. 8. A köteleki díjszabás revideálása. Olcsóbb vitelberek, vízi utak és csatornák szaporítása. Politikai rendszer változása a közgazdaságban. Önálló magyar jegybank létesítése. Addig is a földhitelnek a kereskedelmi hiteltől való telhetőleges különválasztása. Szövetkezeti alapon álló földhitelbank felállítása. A tűz- és jégkárosok az állatbiztosítás kötelezővé tétele s szövetkezeti uton való végrehajtása. Gazdasági oktatás a népiskoláktól kezdve. Ambuláns földművelési iskolák felállítása. Az állami, holtkézen (?) levő birtokokon a minősítéssel bíró gazdaságok alkalmazása. A hadsergegnél a béke létszámának és a szolgálati időnek leszállítása, a katonaságnak a nagy munkák idejére való szabadságolása. A hitbizományok eltörlése (!), s tőzsedei választott bíróság hatáskörének korlátozása. A telekkönyvi betétek kiigazítása új tagosítási, arányosítási és legelőfelosztási törvény, az örökösödési jog kodifikációja. Az államjavak bevonásával létesített telepítések, a

háziipar fejlesztése Amerikai szőlővessző-alanyoknak s nemcsinított vesszőknek kellő számban való termelése. A határforgalom szigorú ellenőrzése. A francia borvám leszállításának visszaállítására. A vízjogi törvény revíziója — végül önálló magyar jegybank és külön vámterület.

— **A Déli Vasut.** A N. Fr. Pr. arról értesül Budapestről, hogy ott közlebb a Déli Vasut államosítása ügyében értekezlet lesz, mely az államok közt akar megállapodást létesíteni. A társaság képviselői a konferencián nem vesznek részt.

— A Közép-Duna szabályozása.

A földművelésügyi miniszter, mint a M-G értesül, a Közép-Duna szabályozásáról szóló törvényjavaslatot szándékozik a képviselőház elé terjeszteni. A 10 millió forintnyi költséget igénylő szabályozási terv többek közt a következő munkálatokat jelöli meg a leg-sürgősebb teendők gyanánt. Az érd-battai szabályozás erőlyes folytatását, a rácalmá-s-duna földvári szakasz szabályozását s a Tasztól Paksig terjedő folyam résznek sürgős szabályozását. Ha a törvényjavaslat még ebben az évben megszavaztatnák, a miniszter már a jövő évben szeretné megkezdeni a szabályozási munkálatokat.

— **A holtkéz birtoka.** Ezen cím alatt ír a H-K figyelemre méltó vezércikket az egyházi birtokokról s azok kezeléséről s szemben némely radikális politikus azon jámbor óhajátával, hogy ezen birtokok elkoboztassanak, ezeket mondja: „Mi az ország törvényesen lekött részének magasabb nemzetközi hivatását is ismerjük. Egy tartalék alapnak, egy nemzeti tőkének tekintjük e vagyont, a mely speciális, nagy részében kulturális missió mellett hivatva van nemcsak szerepet játszani mezőgazdasági fejlődésünk irányításában, de kellő politika mellett fontos feladatokat kellene betölteni, annak a társadalmi osztálynak a fenntartásánál, a mely nélkül haladást a vidéken, az intelligencia terjedését a provincián nem képzhetünk, és ez a magyar gazdaságfejlesztés. Ezért, a míg nem zárkozunk el azok elől a követelmények elől, a melyek egyes kivételes vidékeken a kötött birtokok szabaddá tételét a nép gazdasági tovább fejlődése szempontjából kívánatosnak tessük: addig nem tartozunk azok közé sem, a kik ellenük hadat üzennek, sőt bizonyos szempontokból kívánjuk

azok fenntartását, nem zárkozunk el még szaporításuktól sem, különösen a kisebb birtokok körében.”

— **Fejérmegyei buza a budapesti gabonapiac.** A budapesti gabonapiacra eladott nov. 27-án: 1600 mm. 79 k. 6-70 frt 1000 mm. 79 k. 6-70 frt. 3 óra.

— Székesfejérvári piaci árak

1894. november 28-án:

Gabona: buza 5-90—6-00; rozs 5-50, 5-55; árpa 6-00—6-10; zab 5-30—5-50; kukorica 5-30—5-40; esőves kukorica 2-80—2-90 frt; bab 8-50—8-70 frt métermázsánként.

Hízott sertés: könnyű 28—30; nehéz 31—32 kr. klg. eleven súly szerint.

Borju: könnyű 28—29; nehéz 32—36 kr. krlg. eleven súly szerint.

Lakást keresek.

A tavaszra, 5—6 szoba mellékhelyiségekkel, kert és 1 lóra való istálló.

Herendi

szállásmester.

Kiadó lakás.

Öt szoba, előszoba konyha cselédszoba és tágas mellékhelyiségekből álló lakás sürgősen kiadó Löwinger-házban palotai utca 75. szám.

HEKSCHER JÓZSEF bankár és váltóiroda tulajdonoshoz Hamburgban.

A legújabb híradások szerint a Hamburgban működő HEKSCHER JÓZSEF bankár és váltóiroda tulajdonosához a következőképpen lehet fordulni: **1894. december 13-ig** a legújabb híradások szerint a Hamburgban működő HEKSCHER JÓZSEF bankár és váltóiroda tulajdonosához a következőképpen lehet fordulni: **1894. december 13-ig**

Az 1-66 oszt. főnyeremény 50,000 márká, a 2-ik oszt. 55,000 márká, a 3-ik oszt. 60,000 márká, a 4-ik oszt. 65,000 márká, a 5-ik oszt. 70,000 márká, a 6-ik oszt. 75,000 márká, a 7-ik oszt. 200,000 márká és a 800,000 márkás mellékyereményekkel, esetleg 500,000 márkára emelkedhetik.

Az 1-66 oszt. eredeti sorjegy csak 3.50 kr. egy fel eredeti sorjegy csak 1.75 kr. egy negyed eredeti sorjegy csak 90 kr. A megjelölt sorhívás után a részvevők mindenképpen felállításra méltó azonnali megjelölés a hivatalos hivatalos listáimmal.

Az állam kisével ellátott sorsolási tervvel, mely a befizetési és a nyeremények elosztásáról a 7-ik osztályban felvilágosítást nyújt, **Kívánatos legyen különben meg felvilágosítást nyújt.**

A nyeremények kifizetése és szétválasztása az érdekeltek részére közvetlen általam szétosztóként pontosan és a legbiztosabb titoktartás mellett.

Készülvén a húszok ideje, a megrendelésekkel azonnal bizalommal forduljanak, legkésőbb **1894. december 13-ig**